

[Eva Møller]

I dagens debat er der naturligvis to udtalelser eller resolutioner, der er særlig interessante at betragte. Det drejer sig dels om folketingets dagsorden af 26. marts i år om rumforsvar, dels om communicateet fra NATO-forsvarsministermødet i Luxembourg den 26. og 27. marts i år.

Folketingets dagsorden drejede sig, nøjagtig ligesom debatten den dag gjorde, om Danmarks stilling til USAs planer om et rumforsvar. I den forbindelse er det vel kun nødvendigt at minde om de meget markante udtalelser af hr. Stinus og hr. Anker Jørgensen umiddelbart forud for afstemningen om den senere dagsorden og selvfølgelig også om, at dagsordenen udelukkende giver udtryk for Danmarks stilling til en række konkrete spørgsmål i forbindelse med rumforsvarssystemer. Vi kan være og var uenige om, hvordan den danske holdning skulle udtrykkes, og om, hvilke ord der skulle anvendes ved formuleringen af vor holdning. Selve debatten derimod viste, at der var bred enighed i tinget om, at alle internationale traktater, herunder ABM-traktaten, skulle overholdes, at vi ikke ønskede masseødelæggelsesvåben i det ydre rum, at rumforsvarsinitiativer, herunder SDI, bør drøftes ved supermagtsforhandlingerne i Genève, og at Danmark, jeg havde nær sagt selvfølgelig, skal fremføre og arbejde for disse synspunkter.

Denne dagsorden var og er altså klar nok, og den tog stilling til en række problemer, som alene vedrørte danske forhold, og som det derfor er naturligt at tinget drøfter og ønsker at udtale sig om. Hvis vi derpå betragter communicateet fra NATO-forsvarsministermødet i Luxembourg, der tidsmæssigt var delvis sammenfaldende med drøftelserne om rumforsvaret i tinget, lyder spørgsmålet: har den danske forsvarsminister sikret sig, at danske holdninger genfindes i communicateet? Jeg mener helt klart at kunne sige, at der intet er i communicateet, der strider imod dagsordenen af 26. marts.

Ifølge communicateet tager NATO-landene med tak imod den amerikanske regerings tilbud om at overveje at deltage i et forskningsprogram. Dette er et udtryk for almindelig høflighed: man takker for modtagelsen af en invitation. I den forbindelse er det da vel egentlig kun godt at konstatere, at USA tager samarbejdet med sine allierede så alvorligt, at man hverken ønsker at forske

uden om dem eller at fratage dem nogle teknologiske muligheder. NATO-landene har nu i communicateet takket for et tilbud om at overveje deltagelse. Fra dansk side er disse overvejelser ganske vist allerede afsluttet med dagsordenen af 26. marts, hvor tinget konstaterede, at vi er imod deltagelse, og yderligere, at vi er imod placering af våben i det ydre rum. Det sidste taler communicateet ikke om.

I en række af de øvrige NATO-lande ved vi at overvejelserne omkring deres svar på tilbuddet endnu ikke er afsluttet, men også de takker for tilbuddet.

I communicateet står der endvidere, at NATO-landene ønsker ABM-traktaten bevareret og overholdt. Det var også et hovedsynspunkt i den danske forsvarsministers indlæg og i smuk overensstemmelse med dagsordenen af 26. marts.

Communicateet omtaler desuden, at forskningsinitiativet tager sigte på at undersøge, om de nye teknologiske fremskridt kan give et mere effektivt forsvar imod ballistiske missiler og dermed øge stabiliteten og søge at reducere afskrækkelsen med nukleare offensive styrker.

Af dagsordenen fremgår det endvidere, at Danmark støtter en ny traktat mellem Øst og Vest, der hindrer en militarisering af rummet. Dette var også et hovedsynspunkt i den danske forsvarsministers indlæg, hvor ministeren også understregede, at selv om forskningsinitiativer ikke kunne kontrolleres, var det ønskeligt, at de to supermagter og forhandlingspartnere søgte at undgå, at deres forskningsprogrammer på rumforsvarsområdet udviklede sig i retning af et våbenkapløb.

Der er derfor for mig ingen tvivl om, at de danske holdninger dels genfindes i communicateet, dels er kommet klart til udtryk på NATO-mødet. Hermed har regeringen altså opfyldt dagsordenens ord om at arbejde aktivt for disse synspunkter. Der har været og vil vel også i dag komme en del debat om, hvorvidt der skulle have været et dansk forbehold eller en fodnote til communicateets afsnit om SDI.

Vi ved imidlertid alle fra arbejdet her i tinget, at vil man have indflydelse på den politik, der føres, må man være en del af flertallet, ellers har man simpelt hen ikke mulighed for at arbejde aktivt for sine synspunkter. Så kan man blot fremføre dem, uden at de afspejles i de valgte løsninger.